

УДК: 656.073.7

ЗНАЧЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ В МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ ВАНТАЖІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ**Нікіта Бондаренко***Національний авіаційний університет, Київ.**Науковий керівник – Світлана Смерічевська, д.е.н., професор*

Ключові слова: авіаційний транспорт, мультимодальні перевезення, ризики, ланцюг постачання вантажів.

Авіаційний транспорт відіграє важливу роль у мультимодальних перевезеннях, особливо, під час війни. Але війна в Україні призвела до значних змін в організації мультимодальних перевезень вантажів з використанням авіатранспорту, які мають як негативний, так і позитивний вплив на логістичну галузь.

Для написання тез використовувалися наукові публікації за відповідною тематикою, статистичні дані. У якості основних методів дослідження було обрано критичний аналіз та синтез літературних джерел за темою.

Авіаційний транспорт є найшвидшим видом транспорту, що робить його незамінним для доставки термінових вантажів, таких як медичне обладнання, гуманітарна допомога, військові запчастини, припаси та інші критичні ресурси. Швидкість авіаперевезень може значно скоротити час доставки, що може допомогти врятувати життя людей та мінімізувати економічні збитки. Авіація може використовуватися для доставки вантажів у віддалені та важкодоступні райони, які можуть бути недоступними для інших видів транспорту, що робить авіацію важливим інструментом для забезпечення доступу до гуманітарної допомоги та інших життєво важливих ресурсів для людей, які постраждали від війни.

За даними Асоціації міжнародних експедиторів України обсяг перевезень вантажів в Україні у 2022 році порівняно з 2021 роком скоротився майже вдвічі - до 317,2 млн тонн (на 49,8%). Перевезення залізницею за 2022 рік зменшилися на 52,1%. Обсяги перевезень автомобільним транспортом впали на 22%, морським транспортом - на 61%. Обсяг перевезень вантажів авіатранспортом зменшився на рекордні 85% [1].

Закриття повітряного простору над Україною та деякими сусідніми країнами призвело до зміни маршрутів перевезень. Авіакомпанії змушені облітати зони бойових дій, що збільшує час та вартість перевезень. Деякі вантажі, які раніше перевозились авіацією, тепер перевозяться наземним або морським транспортом. Це часто призводить до збільшення термінів доставки та ризиків пошкодження або втрати вантажу.

Війна призвела до збільшення ризиків для авіаперевезень, таких як обстріли, тероризм, та страхування. Як наслідок, спостерігається зростання цін на авіаперевезення та необхідність в

додаткових заходах безпеки, виникає потреба зміни правил та процедур авіаперевезень, додаткових зусиль від вантажовідправників, вантажоодержувачів та логістичних компаній. Деякі аеропорти в Україні були закриті або пошкоджені внаслідок бойових дій, що призвело до розвитку нових логістичних маршрутів, які обходять зони бойових дій та допомагають зменшити час та вартість перевезень [2]. Але, долаючи всі перепони, ризики та виклики військового часу, кілька авіакомпаній в Україні продовжують здійснювати вантажні авіаперевезення. Зокрема, найбільша вантажна авіакомпанія України "Авіалінії Антонова", яка володіє найпотужнішими літаками у світі, продовжує виконувати рейси з гуманітарними та військовими вантажами. Національний авіаперевізник "Міжнародні Авіалінії України" переорієнтував свій пасажирський флот на вантажні перевезення, обслуговуючи європейські та азійські маршрути. Авіакомпанія "ЗетАвіа" здійснює вантажні чартерні рейси важкими транспортними літаками для військових та комерційних клієнтів. Авіакомпанія "Українські Вертольоти" проводить вантажні операції гелікоптерами як цивільної, так і військової авіації. Незважаючи на складні умови, ці авіакомпанії намагаються підтримувати безперервність ланцюга постачання, доставляючи гуманітарну допомогу, військові вантажі та комерційні товари. Проте їхня діяльність значно обмежується через закриття повітряного простору та ризики від бойових дій. Пошук шляхів подолання перешкод війни для авіації, призвело до впровадження в ланцюги постачання вантажів нових технологій, таких як дрони та безпілотні літаки.

Висновок

Війна призвела до зміни геополітичної ситуації, що може мати довгостроковий вплив на організацію мультимодальних перевезень і призвести до появи нових транспортних маршрутів, логістичних центрів і нових видів транспорту.

Список джерел інформації:

1. Офіційний сайт інвестиційного агенства DIA. Cargo transportation in Ukraine has halved in 2022. URL: <https://dia.dp.gov.ua/en/cargo-transportation-in-ukraine-has-halved-in-2022/>
2. Мельник М.І., Лещух І.В. Розвиток інфраструктури мультимодальних перевезень в Україні у контексті зміни транспортно-логістичних маршрутів в умовах війни: наукова доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». Львів, 2023. 51 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20230032a.pdf>